

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Nr. 75.

Sibiu, 16/28 Septembre 1878.

Anulu I.

Economia Politica.

Capitolulu III.

Principii filosofice ale economiei politice.

(Urmare.)

III.

Sociabilitatea, acestu alu douilea atributu distinctivu prin care defineste Aristotele pe omu, resulta si elu din observarea naturei omenesci. Fara concursulu semenilor sei, individulu nu poate si nu este nemica. Simpathia, o sympathie neresistibila apropie pe membrui familiei omenesci unii de altii si interesulu cimentesa uniu lungu loru. Famili'a este form'a inevitabila si primitiva a sociabilitatii: fara societate limbagiulu, care este nedispensabilu nu numai pentru esprimare, ci si pentru desvoltarea cugetarii chiaru a primului omu, nu's ar fi potutu forma. Cine va nega, ca sociabilitatea este unu instinctu imperiosu alu naturei nostre? Se vedemu ce face sistemulu penitentiaru. Pentru ca se pedepsesca pe acela, care s'au revoltat in contra ei, societatea recurge la unu midiulocu forte simplu si infalibilu ea 'lu-isolesa. S'au intemplatu inse ca acestu supliciu se treca preste mesura si pentru ca elu se nu ajunga a fi o crudime mai barbara chiaru decat mórtea, trebue se fia in blanditudo prin óresicari indulciri. Ipotes'a, ca isolarea a fostu starea primitiva a omenimiei, o credintia atat de comună a secolului trecutu, nu este decat unu visu alu filosofiei delirante. Unu astfelu de visu nu s'a potutu naste, decat numai intr'o societate inbuibata de abuzuri si corupta, pentru ca se condamne insasi aceea societate.

Espressoanea economica a sociabilitatii este schimbulu. Cu catu omulu devine mai sociabilu in virtutea causalor religiose, morale si politice, care ii imprima cutare seu cutare caracteru, cu atat elu 'si inmultiesc schimburile. Subtu ori ce forma s'ar arata d. e. ca schimbu de idei seu de sentimente, schimbulu este unica legatura a societatii, ea este cea mai principală subtu forma sa industriala. Fara de a face violentia limbagiului se poate afirma ca: unele animale lucra incele ele nu schimba. Schimbulu este sociabilitatea in actiune, solidaritatea omenescă ajunsa visibila si pipaita, inradacinata ca trebuintia si familiara ca indatinarea. Economia politica 'si pune ca scopu practicu a face schimbulu catu mai numerosu a-lu inlesni si

alu scapa de fraude. Reclamandu libertatea productiunie, ea reclama totu in acelu momentu ca o consecintia necesara si libertatea schimbului.

IV.

In fine omulu este perfectibilu si acesta resulta din cele dise pana aci. La ce ne aru servi libertatea nostra, responsabilitatea nostra si cursulu semenilor nostri, de nu, ca se ne perfectionamu si a perfectiona inpreuna cu fintia nostra si conditiunile nostre. Legea acestei libertati, acestei responsabilitati omenesci, acestei sociabilitati considerate, fia ca sentimentu fia in forme sale este: aceea de a se desvolta neincetatu. Acesta desvoltare data in grijea omului, care este autorulu si obiectulu ei, este totodata mesuratorea a ori ce progresu, atat in ordinea morala catu si cea materiala.

Trebue a recunoscere si aceea, ca trebuintele urmese unei legi a desvoltarii. De abea omulu a realizat bunulu si elu si aspira la mai bunu. Asemenea iubeste elu si varietatea si o iubeste pana la acelu gradu, incat gustulu pentru aceea ce este nou figuréza in rendulu trebuintelor sale celor mai imperiose. Considerandu trebuintele cele mai materiale precum si cele mai intelectuale vomu observa, ca ele tindu neincetatu a se desvolta. Fara indoiala, ca acesta devine unu reu, deca omulu este condus prin ele la rafinamentele moliciunei si a le voluptati. Inse din punctul de vedere alu legii generale acesta este unu bine. Gratie acestei legi, acele trebuinte materiale, ce nu se multiu-mescu cu o satisfacere dura ca la silbateci si barbari, dau nascere la o multime de industrii, care contribue la forti si la placerele civilisatiunei. Trebuintele spirituale inca devinu mai pretensive. Trebuinta sciintiei ajunge a fi intr'adeveru o pasiune veritabila. Trebuinta de a iubi se preface mai delicata. Trebuinta frumosului se rafinesa si se esalta; ea da nastere capu-d'operelor artei si pana in óresicare mesura se amesteca in tote lucrurile, pana chiaru si la cele mai inferioare a le industriei. In fine trebuinta religiositatii se spiritualisea totu mai multu. Acesta ecspansibilitate a trebuintelor, care impune omului noue motive de virtute espunendu-lu la tentatiuni forte numerose, produc totuodata noue mobile de actiune. Fara acestea activitatea omului ar adormi, societatatile

aru fi stationare si cuventul progresu n'aru mai avea nici unu intielesu.

Libertatea si responsabilitatea precum si trebuintele alu caroru 'lu regulesa, urmese legie progresului. Viata individualu este o lupta, acarei tienta este perfectionarea. Istoria omenimiei este asemenea unu lungu siru de probe ale libertatiei, care pre langa multe orbecari si erori, ne invatia a lumina si a asigura mersulu ei.

Nu pucinu au contribuit la desvoltarea sociabilitati si cristianismulu, care proclama fraternitatea intre toti omeni, rescumparata cu sangele aceluiasi D-dieu, precum si ideile filosofice care stabilesca identitatea naturei intre toti membrul genului omenescu. Sociabilitatea n'au incetatu de a se intinde. Separatiunea castelor au disparutu. Egalitatea, inscrisa in legi strabate din ce in ce mai multu datinile si apropie conditiunile. Societatea economică, gratie comerciului a fostu totuduna mai vasta, ca societatea politica marginita la natiune, si intinde din ce in ce limitele sale pana la marginile pamantului locuitu, prin desvoltarea schimbului international, unulu din efectele cele mai remarcabile si pentru viitoru una din causele cele mai poternice, care va face se dispara ur'a dintre popora.

Acestea sunt punctele de plecare esentiale pe cari economia politica le imprumuta dela o considerare impartiala a naturei omenesci contemplata in sine insasi seu studiata in desvoltarea istoriei sale si pe care, urmandu punctului de vedere din care porneste cineva, le poate numi principiile civilisatiunei cristiane, principii ale filosofiei seu principiile revolutiunei francese. Din cele urmatore vomu vedea si mai bine, ca laborea, capitalulu, comerciulu, creditulu etc. cu unu cuventu tote partile diverse a le economiei politice nu sunt alteva, decat justificarea eclatanta si o constanta aplicatiune ale aceloru principii.

Capitolulu IV.

Raportulu economici politice cu celelalte sciintie.

Amu vediutu in capitolulu precedentu raporturile ce esista intre economia politica si ordinea morală si sociala. Dreptulu naturalu a stabilitu principiul proprietati si care economia politica 'lu comentesa si 'lu clarifica in feliu seu: moral'a, acesta sciintia a datorintelor si a drepturilor,

Foisióra „Observatoriului“.

Flori din Bucovina.

Sorele de primavara.

(Imitate dupa unu tecstu germanu.)

O mandra stea! o mandra stea!
Cum luminezi anima mea;
Si cum trezesti in ea amoru
Pentru'nu iubitu si scumpu odoru.

Odaea mea me tiene prinsu,
Daru focu in mine s'a aprinsu:
Ca-ci copilitie pe plaiu
Aparu ca angerei in raiu.

O mandra stea! ce dici tu! Nu?
Se nu facu eu precum faci tu?
Se nu sarutu copile
Ca si tu floricele?

Atata lume ai patrunsu
Si mie nu'mi poti da respunsu?
De ce amaresci anima mea
O mandra stea! o mandra stea?

Flórea meá.

De cu diua pana 'n séra
Albinutie, voi sburati,
Si pe campi, pe vai pe déluri
Flori alese sarutati.

De-atii cunosceti voi micutie
Flórea, ce eu o sarutu,
Ati lasa lumea intréga
Si-ati veni pe unu minutu

Se-i sorbiti o sarutare
Si se ve mirati dicendu:
„Asia dulce mire 'n lume
Noi nu amu gustat neci candu!“

C. M.

O casatorie prin hazardu.

Novela francesa.

Traducere de: Ioane Marchesiu.

(Urmare si fine.)

Intre astefiu de cugete — oferi bratiulu Eleonorei. — Conscientia cu ambitiunea se luptara cumplitu in internulu seu. — Inse cunun'a de óspeti nu se opri in sal'a de mancatu ci inainta spre o capela ce era situata in gradina. — Capel'a era iluminata si ornata cu cele mai frumose ghirlande de flori. — Martorii deja se presentasera inpreuna cu óspetii adunati. — Oroligiulu batu mediulu noptii. — Anatol deja de 20 de ore nu mancase nemica, pe langa acesta si positiunea critica in care se afla ilu infransera mai de totu. — Conscientia totu mereu se revolt'a in contra dinsului si i-demand'a ca se descopere tota incurcatur'a comandantru. — Comandantru chiaru acuma se si apropia de densulu, deci artistulu se resolva — invinsu fiindu de conscientia sa a-i descoperi totulu.

Dle comandantru — ii dise — am de a-ti notific'a ceva importantu intre patru ochi.

Chiaru acuma in momentulu acesta, — replic'a comandantru cu mirare.

Da, in momentulu acesta!

Fisionom'a palida a junelui artistu, produse forte mare impressione asupra comandantru, deci esi cu Anatol din capela intrunu parcu frumosu si-ilu intreba ce voiesci?

Dlu meu! respunse Anatol, eu nu sunt acela pe care ilu — asteptati. — Comandantru scose unu tipetu de disperare si ilu intreba intr'unu tonu rêu.

Dta nu esti dlu Bremond?

Cu cea mai mare sinceritate enar'a junele artistu tote amenuntele aventurei sale.

Ce se facem acuma esclama comandantru, reputatiunea nepotei mele prin casulu acesta va fi ruinata suntemu cu totulu compromita'i, nu afu midiulocu convenabilu prin care se scapamu din positiunea acesta fatala. Ah! sor'a si nepot'a mea voru muri de rusine.

Iti stau la dispositiune dle comandantru. Sunt gata a-te asculta si a-ti dà mana de ajutoriu de cumva fi cu potintia spre a evita compromitarea acesta.

Ce se sciu face! esclama comandantele; deja e tardiul tote sunt — pierdute. — In momentulu acesta aparu in apropiarea loru unu servitoru si le dise:

Preotulu e la altaru, astepata pe mirele, cu totii se mira de absen'ta lui.

Pe mire 'lu astepta — replica comandantru descuragiatu.

Ce e de facutu ii si opti Anatol?

Ah! vedi dlu meu, neplacerile incurcaturei acestia numai asia le vomu potea delatura deca vei luá pe nepota mea de socia. — Declaratiunile sincere ale dite imi servescu de garantia, ca trebue se fi unu omu onestu si de caracteru; asia dara mergi si te cununa cu Eleonor'a; ince iti — impunu cea mai profunda tacere despre aventur'a acesta. — Dupa aceste verbe comandantru ilu-conduce in capela.

Cunun'a s'a celebratu, dupa aceea a urmatu o cina splenda spre bucuria cea mai mare a mirelui. — A doua di se presenta notariulu cu actele testamentului spre a le publica conformu stipulatiunilor indigetate pe esteriorulu aceloru. — Comandantru intru aceste disparu din castelu spre a preventi pe nepotulu seu Leopold. — Ilu si afla intr'o ospetaria din Baume in societatea amicului seu Bremond, carele fu vulnerat pucintelul cu ocazie unei accidentului din diu'a precedenta a trenului. Comandantru raporta fidulu lui Leopold cele intemplate, si acuma se simti necessitatul a inventa ceva in urm'a caruia adeveratulu mire se se reintorcă la Parisu. — Leopold se supara forte asupra nouului seu cununatu ince comandantru ilu — linisci, si-ilu convinse ca in interesulu reputatiunei nepotei sale a trebuitu se se intemplete asia, cum s'a intemplatu. — Leopold in fine din iubire fratiesca pe care o nutrea fatia cu sor'a sa se impaca cu nouul seu cununatu. Junele artistu ajunse fericiti in urm'a acestei casatorii contractata prin medulocirea — hazardului.

analisă si determină principiile si regulele dreptului si a le nedreptului; ea este, care constată dreptul general al omului in raport cu obiectele, datorintele sale fatia cu sine insusi, drepturile si datorintele sale fatia cu ceilalti. Din principiile acestea se inspiră economia politica pentru a se folosi de ele la trebuintele sale.

La rendulu seu, precum s'a mai disu, economia politica este: auxiliariulu celu mai bunu alu moralei. Ea recomanda laborea, crucea si fraternitatea intre omeni, chiaru in interesul bine intlesu alu loru. Vomu mai adaoge că buna starea pe care contribue a o respondi invietiaturile ei si a face se petrundia in tōte clasele societatiei, escita in omu dorint'a de a 'si cultiva intelligentia si'lu apara de abrutisare, tempire si de miserie.

Fara indoiala, că s'a vediutu poporatuni serace si oneste si pote că chiaru virtuose inse ele traiau intr'o stare de nemobilitate, care nu este destinatiunea cea adeverata a societatii omenesci. Ele erau pucinu civilisate si pîn urmare lipsite de dorint'a de a se civilisa si mai departe. Se aruncamu o privire asupra lumei si vomu vedea, că poporale cele mai inaintate in industrie sunt totuodata si acelea la care principiul moralu este mai poternic si la care delicate in relatiunile private si eroismulu in lupta se manifestesa mai poternicu.

Economia politica se afla in relatiuni evidente cu politica. Ea determină sfer'a de actiune a gubernului in materie de industrie. Ea probă mai inainte de tōte, că Statul este protectorul proprietăti si alu persoñei. Elu i' arata conditiunile generale ale productiunei, ale distributiunei si ale intrebuintarii avutiei, de care elu nu se pote departa fara a 'i seca isvōrele. La rondulu ei politic'a, fara ca se influintese asupra solutiunilor scientie, eser-cităsa cu tōte acestea o inriurire necontestabila asupra aplicarei loru.

(Va urma).

Episode din resbelulu russo-romano-turcescu.

O pena amica de dincolo de fruntari'a Carpatilor austro-ungari ne comunica urmatorele despre cele intemperate la luarea Plevnei, pe care le consideram a fi destulu de interesante si caracteristice pentru ca se fia cunoscute si publicului nostru.

Eata cum descrie amiculu nostru acele episode:

"Intr'o di soldatii din avant-posturi nu mai simtira nemicu in redutele Turciloru. Nescindu ce se credea insciintiara pe cei din sianturi Indata venira cativa oficiari ca se vedia, déca nu cumva este vre o stratagema din partea inamicului. Cativa soldati mai curiosi si mai curiosi vediudu, ca nu se misca nemicu in redute se ridicara incetisioru, esira din ascunditorile loru, se uitara impregiuru, asteptara si vediura ca nici unu glontiu nu fluera ca de altadata pe la urechile loru, candu se desco-peréu, — apoi o pornira incuragiati si resoluti si incepura se urce stencile si colinele. Nu ii supara nemicu. Multi altii le urmara si in fine ajunsera in redute. Nu aflara nemicu, totulu era parasitu. Indata chiemara si pe ceilalti si acuma pornira companiile ca se ocupe definitiv redutele. Cei care ajunsesera mai intaiu vediura de departe pe Turci fugindu intr'o directiune opusa Plevnei. Fara intardiere se luara la góna si petrunsera in Plevna pe care o aflara evacuata. In departare se audiea tunulu bhubindu infriosatu. Carthiarulu Mariei Sale lui Voda Carolu fu insciintiatu indata despre acesta. Densulu nescindu ce se credea in fine se convinse despre adeveru si telegrafă indata generalul Scobleff, care se afla in apropiere, despre fericit'a intrare a Romaniloru in Plevna. Rusii sta gata asteptanduse la unu atacu. In tempulu acesta armat'a romana intră mai tōta in Plevna. Tocmai dupa ce Maria Sa Voda inspectase Plevna intréga se intalni cu Marele-duce Nicolae care venea. Se salutara cu bucurie de si ducele russescu nu se potu opri a nu face unu gest de nemultumire ce probă necazulu seu, vediudu pe Voda Carolu intratul de multu in Plevna si inconjuratu de bravii sei soldati, cari luasera cu asaltu Opanetiulu. Carolu, care vediuse deja Plevna se imbiă Marelui-duce Nicolae ca se-lu insociésca si se-lu conduca. Atunci Marele-duce ii dise: „Ce n'empeche pas que les Roumains soient de brigands“ pe romanesce: Accesta nu impiedeca cu tōte acestea, ca romanii se nu fia niste briganti. Voda Carolu ilu privi cu despreciu si fara a-lu saluta se intórse si plecă.

Séra imperatulu, Marele-duce si suitele loru, avura unu mare banchetu la care invitara si pe M. S. Carolu. Densulu refusa. Imperatulu presupunendu vre-o neintelegerere, pléca imediatu la Voda

Carolu, ilu saruta si ii dise: „Charles tu est plus jeune, ne prends pas garde à mon frère, pardonne si tu veux nous faire plaisir; allons au banquet.“ — (Carolu, tu esti mai mai tineru, nu baga in séma cele ce dice fratele meu, ieră 'lu déca voiesci se mi faci placere; aide la banchetu.) — Dupa acestea ambii plecara la banchetu si imperatulu puse pe Marele-duce Nicolae de luă de mana pe Voda Carolu si ii facă pe amendoi se se sarute. Accesta sarutare precum si cele premergetore au fostu pretiulu de 30 arginti pentru rapirea Basarabiei.

O alta proba despre purtarea cavaleresca a Russilor este urmatoreea intemplare:

Intr'unu asaltu Russii luasera 5 tunuri dela Turci, dura neavendu ei ghiulele pe acelu calibrul imperatulu le darui lui Carolu, cu conditiune ca se le mai lase pâna ce voru sfirsi cu munitiunea pe care o luasera deodata cu acele tunuri. Prese catva tempu Voda tramise se le céra. I se respusne ca se vina preste doue dile, candu le voru curatî si spala. Dara candu se dusera si pentru a doua óra le aflara inhamate si echipate cu artileristi russi. Carolu superatul le tramise respunsu, ca n'are trebuinta de tunarii russi, de órece are mai buni.

La Nicopole era unu comandantu rusu, unu generalu. Voda ii dete unu ordinu, acela respusne, ca se intrebe pe Marele-duce Nicolae. Vodu Carolu ii amenintia aducendu'i aminte, ca Elu e comandantul armatei de vestu. Prese doue dile, la unu altu ordinu, acelasu generalu da acelasiu respunsu. Atunci Carolu a batutu din picioru si 'ia disu: „Sortez à l'instant, monsieur!“ — Pléca la momentu domnulu meu.

Accesta a fostu modulu de purtare alu aliatiloru acelora, cari au salvatu situatiunea belica la Plevna si carora apoi in semnu de recunoscinta li s'au luat pe nedreptu Basarabi'a. Proverbulu dice ca mancandu cerasie cu domni mari te espui a ti se arunca simburii in fatia. Asia o facura si amabilii aliatii cu Romanii, pe care ii chiemara cu tōta graba in ajutoru, candu se aflau in situatiunea vulpei, care se incease cu unu osu de gaina si chiemă pe cocostercu se i-lu scóta, pentru ca apoi dupa serviciul terminat se ii arate coltii si se ii dica: noroculu teu ca poti sbara.

In locu de revista.

Gubernamentalul diaru vienesu „Die Presse“ in Nr. 261 din 23 Sept. a. c. avu deosebita gratiositate a lui notitia despre unu articolu publicat in „Observatoriulu“ Nr. 71 subtu titlulu „Intrebari respectuoșe.“ Eata cum se exprima acea pena oficioasa :

„Partid'a intransigiloru intre romanii din Transilvani'a éra a datu unu semnu de viatia, care probăsa, ca ei inca totu persista in vechia loru atitudine. In „Observatoriulu“, organulu lui Bariliu, conduceriulu celor neimpecati, acesta constata, ca nici in urm'a biletelor autografe ale Maiestatiloru Loru imperatulu si imperatés'a, nu s'au constituitu inca nici o reunione romanescă pentru ajutorarea ranitiloru armatei imperiale. Accesta nu este nici decum a se ascrie lipsei de patriotismu său unei indiferentie culpabile. Caus'a este singur si numai tractarea, ce au trebuitu se sufere romanii din Transilvani'a cu ocasiunea resbelului russo-romano-turcescu candu au voit se adune ofrande pentru romanii raniti. Atuncea ei au fostu stigmatizati ca tradatorii de patrie, femeile loru au fostu insultate éra intreprinderea loru a fostu considerata ca nelegala. Pentru ca se nu fia espusi a incerca érasi astfelii de experientie dureróse, romanii pretendu mai inainte de tōte a primi clarificare din partea organelor competente, déca nu voru fi stigmatizati ca agitatori daco-romanisti său panslavisti si ca conspiratori in contra intregitatii monarchie, déca voru aduna acuma ofrande pentru — ranitii armatei nóstre! — Este unu casu esceptionalu, ca o causa asia de seriosa precum este aceea a ajutorarii ranitiloru se fia tractata intr'unu modu atătu de imbecilu si frivolu, precum o face eminentulu domnului Bariliu cu motivarea de mai susu.“

Asia se exprima oficiosulu din diariulu vienesu, care in pucinele renduri pe care le au scrisu, probă o ignoranta mai multu ca imbecila si frivola, a relatiunilor politice dominatore in Transilvani'a si in specialu a relatiunilor politice ale romaniloru. Prin acele observari ale sale oficiosulu diariului „Die Presse“ demonstra, ca este totu asia de bine informatu despre relatiunile si evenimentele petrecute in tempulu din urma in Transilvani'a, precum au fostu informatu in prenă cu toti colegii sei din buroului literar. sustinutu din fondurile de dispozitii, despre situatiunea si relatiunile din Bosni'a

si Hertegovin'a, pe care credéu ca o voru potea ocupa cu unu singuru regimentu, cu unu stindardu si cu o banda de musica militara.

Oficiosulu nostru, care nu scie nici se cităsa romanesce ceea ce este tiparit negru pe albu, déca ar fi cettu cu atentiune „Observatoriulu“ ar fi afiatu, ca acestu diaru inca in numerulu seu 56 au publicat in data la inceputulu expeditiunei de ocupatiune unu apelu alu redactoreloru seu, in care provoca pe conationalii sei si pe femeile romane „se ajute familiile ostasiloru dusi la regimenter.“ Déca miopulu oficiosu ar fi cettu mai cu luare aminte articolulu din Nr. 71 alu diariului, de care ii au placutu a se lega, ar fi potutu vedea, ca articolulu mentionat nu pôrta semnatul redactoreloru, ci a unei altei persoñe. Ar fi potutu intielege mai de parte, ca romanii aveau cause destulu de legitime, in urm'a experientelor facute, a se feri se nu se espuna la noua persecutiune din partea parintescului si liberalului gubernu ungurescu si-si ar fi pastratu acele atribute perfide si reflecțiuni denuntiatore cu care regaleza in modu gratuitu pe presupusul autoru alu acelui articolu. Dela publicarea aceloru „Intrebari respectuoșe“, care au fostu adresate bona fide, s'au inaintiatu si in Transilvani'a reuniuni si comitete micste la care iau parte activa atătu barbatii cătu si femeile romane; s'au publicat apeluri din partea organeloru competente la care s'au grabit a respunde fara intardiere si romanii intransigenti, ceea ce se probăsa prin liste ce se publica pe fiacare di in diarele din patrie, despre ofrandele contribuite pentru ajutorarea ranitiloru si a familiei celor chieamati subtu arme. Fia increditintiatu d. oficiosu, ca romanii sciu se isi implinesca in totu momentulu datorintele loru de cetătieni ai acestei monarchii, ceia ce o pote vedea in de ajunsu din istoria resbeleloru purtate de brava si gloriósa armata imperiala.

Nu esista nici unu campu de bataie la care au luat parte activa armat'a imperiala austriaca, care se nu fia udatu cu sangele braviloru fi ai asupritei si umilitei natiuni romane. Oficiosulu nostru potea deci se isi crutie ostenela si acele epite gratióse se le fi tramsu la alta adresa. Déca densulu numeste acele „Intrebari respectuoșe“ imbecile si frivole, apoi amu fi forte curiosi se vedem, ce epite ar alege pentru ca se califice motivele acelor'a, cari se opunu din respoterii la cladirea liniei calei ferate Sisec - Novi, atatul de necesara pentru inlesnirea operatiunilor armatei de ocupare, cari prin diarele loru au provocat pe regimenterle unguresci ca se nu se bata cu turci frati loru, cari au refusat carale de recvisiune, cari astadi pretindu dela gubernu ca se retraga fara intardiere armat'a de pe campulu de ocupatiune, cari inscenădias adunari comitatense si meetinguri in care iau resolutiuni prin care protestedia solemn in contra ocupatiunei, numescu pe ministrii Andrássy si Tisza tradatorii de patrie si pretendu a ii trage in judecata. Si ce ar dice óre oficiosulu din Vien'a, déca romanii pururea leali si supusi ar comite numai a o suta parte din cele ce se petrecu inaintea ochiloru lumei intregi in Ungaria si capital'a sa. Fara indoiala, ca ar striga, precum strigau jidovi lui Pilatu: crucifica-lu, crucifica-lu, si eliberéa pe Varava!

Recomandam deci amabilului nostru oficiosu, ca se cetăsca de altadata mai corectu, se caute a se informa mai bine si a fi mai cu resvera in distribuirea epitelor sale, pentru ca se nu se espue a fi tacsatu de unu intrigant obscuru si de rea credintia si de unu denunciantu fara conscientia si demnitate.

I. G. Baritiu.

Ocupatiunea.

Scirile sosite in dilele din urma de pe campulu de resbelu in mare parte a loru constata o inaintare inbucuratore ale trupelor de ocupatiune. Actiunea concentrica ofensiva reincapta in 14 l. c. cu poteri suficiente au avut resultate multumitor. F. M. L. Joanoviciu dupa ce si-au pusu in 11 l. c. in miscare colonele sale, au ocupat fara se afle resistenta in 16 importanta positiune Bilec, era in 18 au ajunsu la Trebinje. O colona a fostu tramisa la Gacko, care mai 'nainte de aceea tramise o adresa de supunere. In 22 l. c. trupele austriace luara tabara principala si fortificata a insurgentiloru situata pe inalta mea dominatore dela Sencovici, luara 2 tunuri, munitiune si victualii. Insurgentii au fostu inprasciati. In 21 l. c. in nordu dela Serajevo au fostu ocupata localitatea Olovo, era in Bosni'a de ostu s'au predatu si desarmat localitatile Docanj, Tuzla si Bjelina. Dupa caderea citadelei Bihaci, care se pare a fi fostu unulu din centrurile cele mai poternice

ale insurgentiloru, inaintarea armatei imperiale va fi mai inlesnita.

Deja pacificarea Hertiegovinei se considera ca aproape terminata. Precum ne spunu scirile oficiose, apoi reusindu a pacifica si acea parte a Bosniei, care inca se afla in posessiunea insurgentiloru, actiunea militara va fi intrerupta pentru anul acesta, remanendu ca pasialicul Novi-Bazar se fia ocupat la primavara, deca pana atuncea Turciei nu ii va succede a sugruma insurectiunea ligei albanese si a pacifica impreuna cu Austro-Ungaria poporatiunea din pasialicul Novi-Bazar prin mijloc si influintia morală. In totu casulu, deca nu intréga armata de ocupatiune, apoi o parte considerabila a ei va petrece iérna viitóre in acele doue provincii fatale si scumpu rescumperate.

— Ultime sciri. — Trupele austriace au ocupat Zwornicul, pe care lau aflatu evacuat de insurgenți, cari s'au retras in disordine spre pasialicul Novi-Bazar. Deputatiumi venite dela Petrovac, Kulen-Vacuf si Bielai, localitati aflate in Bosni'a de vestu au declaratu supunerea loru si ca sunt gata a se lasa a fi desarmati. Rogatica a fostu desarmata si s'au aflatu unu mare numeru de pusci si multa munitiune.

Societatea academica romana.

Sesiunea anului 1878.

(Urmare.)

Siedint'a dela 24 Augustu.

Raportul D-lui Grigore Tocilescu.

Domnule presiedinte,

De si intorsu de mai multu tempu in tiéra, imprejuruita diferite m'au impeditat pana acum a presenta D-vostre unu raportu mai intinsu asupra missiunei scientific, ce ati bine voitu a mi incredintia in Russia, pentru cercetarea si decopierea manuscriselor Principelui Dimitrie Cantemiru si a altor acte si manuscrise privitorie la istoria romana.

Indeplinindu astadi acésta datorie si referindu-me la raportulu tramsu din Moscova, la 27 Decembre anulu trecutu, amu onore a aduce la cunoscinta D-vostre urmatorele:

1. Manuscrise cantemiriane.

A) Bibliothec'a archiveloru principale ale ministriului de externe din Moscova posede siese manuscrise de ale Principelui Dimitrie Cantemiru, daruite töte inca din anulu 1783, de catra Nicolae Nicolaeviciu Bantisiu-Kamenskii¹⁾

Acestea sunt:

1. Chronicul vechimei a Romano-Moldovlachiloru sub Nro. 103.
2. Istoria Ieroglifica, sub Nro. 3/341.
3. Compendiolum universae Logicea institutionis sub Nro. 4/454.
4. Curanus.
5. Historia Moldo-Vlachica.

6. Dell'acrescimento e decadenza dell' Impero Othomano osia epitome dell' Istoria Turca, tradotta in Italiano da Antico Principe Cantemir, figlio dell'autore; cu Annotazioni la densa, sub Nro. 4.

I. Manuscrisul Chronicului vechimei a Romano-Moldovlachiloru este unu volumu in folio pe chartie grósa 343 foi, cate 29 randuri pe o pagina, scrisu in Petersburg, la anulu 1717, de doue mani: prefacia romana si latina (foia 2-24), textulu Chronicului dela foia 292 pana la fine, cum si töte notele marginale, indreptarile si adaosele posteriore sunt copiate de insusi autorul si era restul de unu scolaru alu seu. Lipsescu patru foi, trei dupa pag. 407 era una dupa pag. 423. Legatura este in piele, cu scórtie gróse, avendu pe una din ele marc'a familiei Cantemiresci, impresa in aur. Pe o foia deosebita, scrisa de Cantemiru ca o insciintiare la chronicu, afiamu ca pentru alu patrulea rendu elu revediuse si indreptase manuscrisul²⁾ si ca spera a'lui da in curenta la tiparu. Dupa mórtea sa, oper'a sa pastratu inedita in bibliothec'a Principelui Sergheie Cantemiru, fiulu lui Dimitrie³⁾, de unde trecu apoi in man'a lui Niculae Bantisiu-Kamenskii. La 1837, ea vediu pentru antaia óra lumina in Iasi, sub ingrijirea reposatului G. Saulescu.

Am colationatu cu cea mai mare scrupulositate textulu imprimatu cu originalulu, notandu-se pe contra pagina töte deosebirile de punctuatiune, schimbare a cuvintelor, lectura gresita etc., cum si omisiunile constatare. Depunu o-data cu acésta cele doue volume tiparite, impreuna cu trei fac-simile: unulu in 500 exemplare, dupa insciintiarea pe foia separata, de care vorbii mai susu; cele alte doue in cate unu exemplar, dupa o pagina din prefaci'a latina si romana a Chronicului, cate-si trele scrise cu mana proprie a autorului.

¹⁾ Pe fie care manuscrisul afiamu insemnatu cu mana propria a lui Banatisiu-Kamenskii anulu candu s'a facutu donatiunea. Mai vedi si Jizu Nicolae Nicolaevicu Banatisiu-Kamenskago, p. 68-69, Moscova, 1818.

²⁾ La foia 277 gasim o nota ce ne autorisa a sustine ca manuscrisul in estiune fusese redividit indreptat si complectat de autorulu lui pana in tempul din urma alu vrjetei sale. Vorbindu despre campii Capciacului, Cantemiru adaoga la margine: „Tragusa campii acestea din apa Domnului pana la Hina, trecendu peste apa Volgai, alaturarea cu Uzbeclu, pe care campi dusune-au vrémea si pe noi ai vidé“ Aci neaparat, Cantemira se refera la expedițiunea in Persia a lui Petru-celu-Mare din 1722, la care luase si elu parte, si din care i s'a si pricinuitu mórté, unu anu mai in urma.

³⁾ Vedi Banatisiu-Kamenskii, Istoria o jizni i dielah Kn. K. Kantemira, p. 313 nota, Moscova, 1783.

II. „Istoria ieroglifica in doue-spre-diece parti impartita; asijderea cu 770 de sententii frumosu imposta, la incepatura cu scara a numerelor straine talcuitore, éra la sfersitu cu a numerelor straine talcuitore, — unu volumu aproape 700 pagini in 4, in limba romana, scrisu cu mana proprie a lui Cantemiru, probabil in Constantinopole, inainte d'a se face Domnul al Moldovei. Acésta „istorie ieroglifica adeverata pentru lucrurile carile intre doue mari si vestite, a Leului si a Vulturului monarchii, s'au timplatu, si prin vremea 1700 ani de vrednicie a se crede scriitoriu forte pre amanuntulu insemnatu. Carile prin totu cursulu vremii aceea intre vii au fostu de versta la 3100 ani fiindu, candu sfersitul inceputei sale istorii a vidé s'au invrednicit, — acésta istorie ieroglifica, dicu, tratéza evenimentele petrecute in tiéra romanésca si Moldova, pe tempul lui Cantemiru, intrigile lui Brancovénu si ale boerilor moldovenesci la Pórtă, pentru a surpa pe Dimitrie si Antioch Cantemiru, töte personele invelindu-le sub numele unui dobitocu séu pasere. La incepulum manuscrisului este o frumósa pagina luminata, desemnata de Cantemiru, representandu cetatea Epitimieei, asia cum si-o inchipuesce autorulu, éra la fiecare incepumu de carte se vede locu alb la satu, cu intentiune probabil de a-lu implini mai apoi cu desemnuri.

Am copiatu intregulu manuscrisul cu literile, ortographia si paginatura principelui Dimitrie Cantemiru, luandu si doue facsimile pe cari le depunu impreuna cu 168 coli chartie scrisa.

III. Compendiolum universae Logicea institutionis, manuscrisul in 16, pagini 88, scriere forte merunta, frumósa, 21 randuri pe pagina, de mana proprie a autorului. Alaturu unu facu simile si 18 coli scrisa.

(Va urma).

Corespondentie particulară ale „Observatoriului“.

Aradu in 20 Septembre 1878. Am cetitu in numerii 71 si 72 ai diariului „Observatoriulu“ unu articolu intitulatu „Institutile de invetiamentu superioru.“ Titulu celu frumosu, si materi'a importanta, de carea promite a se occupa acestu tractatul mi-atrase cu desobire atentiunea asupra-i. Eramu adeca curiosu a vedé o descriere corecta si obiectiva a invetiamentului superioru la Romanii de dincóce de Carpati. Abea incepui a celi inse, candu ce se vedi, observau pré iute o mare superficialitate, o tractare unilaterală, insocita mai preste totu de provincialismu, lingusire si denigrare.

Este tristu a vedé tractandu-se in unu astfelu de modu in diaristic'a nóstra ori ce materie. Multu mai durerosu este inse a vedé, că se informéza publiculu celu mare in modu sinistru séu chiaru tendentious in caus'a cea mai santa a nóstra, in caus'a invetiamentului. De aceea in interesulu adeverului me vedu indemnatum a face unele reflexiuni in acésta cestiune.

Adeveratulu punctu de gravitatune alu articolului amintit, mi pare că este institutulu pedagogico-teologic din Aradu. Ca se nu apara astfelu, autorulu se incércă a-i dá o facia mai frumósa. Dreptu aceea vorbesc si de institutulu teologicu si de preparandi'a din Caransebesiu, descrie progresele facute acolo, si mai alesu pregatirile cele eminente ale profesorilor din acele institute, unu lucru, pre care nici eu nu-lu contestezu. Trecendu apoi la Aradu indata si schimbatonulu. Institutulu pedagogico-teologicu de aici, lu-descrise in cele mai negre colori. Dice adeca, că: acestu institutu „se asémana unei fortaretie fara armatura si proviantu — unui omu gigante si frumosu la esteriosu, fara spiritu interioru.“

Continuative da apoi publicului nesce lectiuni de inalta inteleptiune pedagogica, si incheia deplangendu pe acelu nevinovatu copilu, carele „ori cátu de bine se fia crescutu in cas'a parintiloru, indata ce ajunge pre man'a unui invetiatoru necalificatu si nedemnu de chiamarea s'a, se strica, si devenindu in cutare institutu superioru cu profesori slabii se ruinéza cu totulu si pentru tota vieti'a s'a.“

Éta in töte acestea o fraseologia forte caracteristica. Unu omu cu pretinse mari cunoscintie se obtrude a invetia pe altii principii pedagogice. Uita iute, că i-lipsesce cea mai dantau si cea mai mare calitate a unui omu de scola, adeca că nu i-e este iertat a vorbi neadeveruri.

Numai doue lucruri au potutu face pe autorulu celor citate mai susu a scrie astfelu, si anume: séu că nu cunósc de felu institutu din Aradu, séu déca lu-cunósc, simte o predilectiune in a face din albu negru si din negru alb; pentru deca s'a facutu ceva in tempulu din urma in dieces'a nóstra, atunci in mare parte s'a facutu pe terenulu instructiunei publice, si chiaru pentru institutulu pedagogico-teologicu. Spre orientare amintescu aci numai urmatorele:

Pana inainte cu trei ani erau aici in Aradu doue institute superioare: preparandi'a si institutulu teologicu. Edificiul institutului preparandialu era cu totulu rui-nat, din care causa a fostu deja de doue ori amenintiatu cu inchidere din partea organelor gubernului. Institutulu teologicu nu avea localitatea sa, ci se stremutá prin orasii din unu locu in altulu, ca si ori care omu privatu, ce nu-si are cas'a sa proprie.

La anulu 1876 se redică inse unu edificiu coresponditoru pentru ambele institute, cari apoi in tóm'a aceluiasi anu se si imbinara, formandu-se din ele unu singuru institutu, cu unu corpul profesoralu si o singura directiune. Acestea referitoru la edificiu, se intrâmu inse pucinu si in internul lui:

Pana la anulu 1875 erau aplicati la preparandia trei profesori, ér' la teologia doi. Acesti din urma erau constrensi de superioritatea diecesana a face servicie si in administratiunea bisericésca si scolara parte ca secretearii, parte ca referinti pe la consistoriu. In modulu acest'a trebueau se se afe mai multu in cancelari'a episcopală, si erau pucine momentele, in cari poteau

cugetá si la scola, necum se pôta introduce „reformele“, de care vorbesce autorulu.

Inca in tóm'a anului 1875 se facu primulu pasu spre imbunatatire, mai aplicanduse la teologia pre langa cei doi profesori inca unu alu treilea. Incependum din tempulu acest'a apoi profesorii nu mai au alta ocupa-tiune, decat numai profesor'a. La imbinarea institu-telor numerulu catedrelor se duplică, asia ca unde mai inainte erau cinci, astazi sunt diece profesori si anume siepte profesori ordinari, ér' trei profesori estra-ordinari. Notezu inse, că toti profesorii aplicati la in-stitutu dela 1875 incóci au facutu studii academice si universitare ca si cei din Caransebesiu, macaru ca eu nu mesuru sciint'a si capacitatea unui profesor numai dupa tempulu petrecerii sale la universitate. Noii profesori au probat in tempulu de candu functioneaza des-tula diliginta si capacitate. Acésta nu este o parere individuala, ci este opiniunea diecesei, carea este informata in acésta privintia in modu autenticu prin unu organu alu ei propriu, prin comisiune anchetarie es-misa din sinulu sinodului eparchialu, ca se asiste la esamene in institutu si carea la finea a doi ani scolasti-ci a si asistatu.

Totu pentru promovarea institutului superioru s'a mai instituitu pe langa acestu institutu unu alumneu, in carele s'au proveditu in cei doi ani din urma cate preste 40 de elevi ai institutului cu cele necesarii, ér in anulu scolasticu curentu se provedu preste 50 de elevi cu cele necesarii. Pe langa acésta se mai sti-pendiaza si cu bani vreo 15 elevi ai institutului, cari n'au potutu avé locu in alumneu, care alumneu face ca preparandia se fia cercetata de preste 120 de elevi.

Sciu apoi ca totu in tempulu celu scurtu de trei ani incóce s'au infinitiatu la episop'ia Aradului preste 20 de stipendie pentru tineri, cari studieza pre la gim-nasie si universitati. S'au mai infinitiatu si unele fonduri, si s'au facutu si alte imbunatatiri. Acestea sunt totu atatea date positive, care credu, că nu tradéza nici decat negligentia din partea organelor diecesane. Ele sunt tocma din contra o proba poternica, că in dieces'a Aradului s'a facutu unu progresu destulu de mare.

Marturisescu, că asi avé o mare placere, deca au-torulu articolului din „Observatoriulu“ mi-ar poté areta, ca in vre o parte a Romaniei s'a facutu in tempulu celu scurtu de trei ani de dile mai multu progresu, decatu aici in Aradu. Se-mi arate unu singuru institutu de acésta natura mai bine ingrigit u si mai bine organi-satu, mai bine proveditu cu aparate de invetiamentu, instrumente fiscale si de chimia, de cum este celu din Aradu. De i-va succede a ne arata ne vomu pleca cap-pulu. La din contra vomu privi totu lucrulu seu de aceea ce este de — calumnia. In unu astfelu de casu rogu pe onorat'a redactiune a nu se lasa sedusa de atari corespondenti, cari prin scrierile loru tientescu numai a invenia opinionea publica.

Ca de incheiere mai adaugu, că profesorii acestui institutu si-au fie care studiele loru proprii, dupa cari propunu, si dupa cari studieza studentii, si n'au recursi nici odata la ajutoriulu nimenui in acésta privintia.

Telegram'a particulară a „Observatoriului“.

Bucuresci, 27 Sept. 1878. — Cuven-tulu de tronu relativu la Basarabi'a si Dobrogea constata gravitatea situatiunei dureróse, dara apeléza la energia, intieptiunea si vitalitatea natiunei latine dela Dunare si la creditia in viitoru. Ca maine Europ'a mai bine lumi-nata neva dă dreptate. Aplaose repetite.

Sciri diverse.

(Primulu ambasadoru austro-ungaru in Bucuresci). Precum cetimu in diarele din Vien'a, apoi in curendu va fi denumitul in calitate de ambasadoru la Bucuresci, comitele Hoyos-Sprinzen-stein, fostu ambasadoru austro-ungaru in Americ'a. Acestu diplomatu apartiene uneia din cele mai inalte si vecchie familia din aristocrati'a istorica a monarhiei.

(Cu ocaziunea avansamentului de mobilisare) au fostu inaintati la rangulu de locotenent d-nii sublocot. G. Popoviciu dela regn. de inf. Sachsen-Weimar cu statiunea in Orastia si N. Barsanu dela regim de inf. Imperatulu Russiei Alesandru II cu statiunea in Brasovu. Primésca felicitarile nóstre cordiale!

(Din causa, ca o mare parte a reservisti-oru) si a celor congrediti se afla chiemati in activitate, ministerulu de resbelu in intielegere cu ambele ministerii pentru aperarea tieri a ordonat prin decretu d-dto. 8 l. c. ca in anulu acesta nu se voru tienea adunarile de controlu pentru reservisti si conge-diati.

(Gubernulu italianu a tramsu) la Bucuresci pe colonel. de statu maioru Rossi si pe capitanulu Fanfani in missiune militara.

(Ortografi'a Academiei romane.) La intrebarile, ce ni s'au adresat din mai multe parti, deca intr'adeveru Academ'a romana din Bucuresci a primuit ortografia foneticilor, asia precum o afirmatu „Telegr. rom.“ noi pe bas'a informatiunilor autentice ce le am primitu, ne afiamu in positiune a le respunde, ca „Telegr. rom.“ a triumfatu prea de tempuri si a mistificat si pe altii, pentru ca acele foi volante pe care se publica procesele verbale ale Academiei nu sunt editiunea oficioasa a ei, ci pentru ca se crutie spese au fostu rotogat tipografi'a statului se tiparésca acele procese verbale, pe care le si vedem publicate cu ortografi'a nu a „Telegr. rom.“ ci a „Monitoriului“ din Bucuresci. Ficsarea ortografiei in siedintiele de pana acuma ale Academiei inca nici nu a fostu pusa la ordinea dilei, ci ea va fi unu obiectu alu discussiuniloru viitóre. Dara ori catu de

sangvinice aru fi sperantiele ultra-fonetistilor nostri, noi avem firma sperantia, ca Academia romana, acestu corpui serios si ponderosu nu 'si va da unu votu de blamu si de neconsecintia asia de colosală precum ar fi acelui salto mortale, pe care 'i lau ascris in modu gratuitu „Telegraf. rom.“ de a trece din labirintulu etimologismului celui mai estremu, fara nici o transactiune dintr'odata in abisulu fara fundu alu anarchiei fonetismului modernu. Suntemu prea convinsi, ca „nemuritorii“ din Academia romana nu voru dā lumei acestu spectacol, care ar fi fara exemplu in tota lumea literara.

(Multiumita publica.) Subscrissii elevi de la gimnasiulu de statu din locu ne implinim prin acésta o datorintia santa venindu a exprime recunoscintia si multiumit'a nostra publica toturor p. t. domni, cari prin contributii marinimoise, au binevoitu a ne ajutora la coperirea taxei de fl. 80, ce ni se recerea spre depunerea examenului de pe a II cl. gimn.

Numele p. t. benefacatori sunt: Escell. Sa Mironu Romanu, Archiep. si metr. fl. 20, N. Popa fl. 2, E. Macelariu fl. 5, C. Stezariu fl. 4, (§) fl. 1, Dr. Moga fl. 1, I. G. Baritiu fl. 1, Ant. Bechinitu fl. 2, Sulutiu fl. 1, Popescu fl. 1, C. Bugarsky fl. 1, B. P. Harsianu fl. 1. I. Popescu fl. 1, M. Lazaru fl. 1, N. N. fl. 2, Petru fl. 1, J. H. fl. 2, P. Dunca fl. 2, N. N. fl. 1, N. Cristea fl. 1, J. Badila fl. 1, V. Popp fl. 1, Dr. Barcianu fl. 1, Dr. Puscariu fl. 1, D. Cuntianu fl. 1, Petru Petrescu fl. 1, A. Schiafl. 2, Pr. fl. 1, Rusu fl. 1, Dr. Borcea fl. 1, N. N. 50 cr., P. Cosma fl. 1, N. N. 50 cr., Regina 40 cr., G. Mateiu fl. 2, P. R. fl. 1, N. Fratesiu fl. 2, P. Petroviciu fl. 1, M. Toma fl. 1, I. Mutiu fl. 1, J. Drocu adm. protod. fl. 1.

Sibiu 18/9 1878.

Ioanu Illea, m., p.,
Nicolae Vecerde, m., p.,
elevi de III cl. g.

(Recvisite de invetiamentu). Incependuse anulu scolasticu ne folosim de ocasiune a atrage atentiunea autoritatilor scolare, a eforielor scolare in deosebi a d-lor profesori si docenti asupra urmatorelor doue recvisite de invetiamentu iesite din editiunea forte activa a tipografului - editoru W. Krafft in Sibiu si adeca: Chart'a Europei de B. Kozenn tradusa de I. M. Moldovanu, 140 cm. lata si 120 cm. inalta, intinsa pe pandia si in cartonu cu pretiu de 5 fl. 50 cr. si Semigloburile seu charta globului pamentescu, 131 cm. lata si 110 cm. inalta, intinsa pe pandia si in cartonu cu pretiu de 4 fl. 50 cr. Esecutarea acestor charte atatu cu privire la tiparul catu si la iluminarelor coloristica este laudabila. Mai observam, ca aceste doue charte nu sunt oprite din partea c. r. ministeriu de culte din B.-Pesta. Se afla de vendiare la editorulu W. Krafft in Sibiu. Cumperatorii unui numeru mai insemnatu de exemplare, voru primi unu rabatu corespundietor.

(In favorea ostasiloru raniti) in resbe-lulu din Bosnia au contribuitu subsemnatii dela tribunala regiu din locu din banii loru castigati prin lucru la privati urmatorele sume, si anume: Bursanu Serafinu 10 cr., Bursanu Vasile 5 cr., Barbulea Monu 5 cr., Cristea Savu Iuonu 10 cr., Ciorogariu Nicolae 5 cr., Haidu Mihaila 5 cr., Henegariu Nicolae 5 cr., Gureanu Iuonu 5 cr., Ivanusu Iuonu 10 cr., Knall Johann 10 cr., Kirr Georg 5 cr., Cocutiu Danu Ilie 5 cr., Maniu Stoica 5 cr., Podariu Macarie 5 cr., Pacurariu Avramu Pavelu 10 cr., Rusalimu Giurca 5 cr., Suciu Iuonu 10 cr., Schuster Andreas 10 cr., Solomon George 5 cr., Vikidal Franz 10 cr., si Prodanu Costantinu 5 cr., Suma: 1 fl. 56 cr., v. a.

Sibiu in 24 Septembre 1878.

Antoniu Vasilichi,
Inspectore de carcere reg.

(Balu academicu.) Junimea academica na-seudena dela diferite facultati determina inca in decursulu anului scolasticu 1877/8 a conveni in Naseudu si cu acea ocasiune a tiené unu balu. Venitulu eventualu alu acestui balu hotarí alu destiná pentru infinitiarea unu fondu, din care se se ajute studinti academicici. — Spre acestu scopu tinerii dela deosebitele institute superioare-si alesera representanti, ca arangiatori a susu numitului balu. Acestia, constituindu-se in unu comitetu, hotarira tienerea balului in diua de 18 Augustu st. n., in localitatile gimnasiului din Naseudu. Comitetulu arangiotoru alu balului a fostu compusu din urmatorii membri:

de nervi, de muschi de incheiaturi, de udu, polu-tiuni, impotente, surgeri la femei etc.
Suferintie cum sunt bolele scrofulose, inflatur'a ghindurilor se vindeca iute si perfectu, la aceia, cari beau The'a necurmatus, fiindu ca ea este unu midilociu domulu dissolvatoriu si promovatoriu de urina.

Resultate admirabili sigure.

Dlui Franciscu Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Wocheiner Feistrizt (in Carniola), 1 oct 1872.

On. Dle! Mai am érasi trebuintea de vreо trei pacete din the'a dtale curatitorie de sange, pentru ca dupa ce am cumperat de la dta de 2 ori si am folositu acestu midilociu excellenu „the'a anti-artritica si antiheumatica a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai tramsu prin posta. Eu vediu, ca fora the'a dtale nu mai pociu existe. Cu tota stim'a

Cu totu respectulu

Ioanu Jerala, capelanu.

Dlui Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Tuschkau langa Pilsen, 1 oct. 1872.

De asiu fi cunoscetu mai nainte poterea vin-decatoare „a theei dte antiartritice, antirheumatica, curatitorie de sange“ asiu fi scapatu de multu de o bôla vecchia si asiu fi si mai bogatu cu o suma considerabila cheltuita foru scopu pentru restaurarea

sanatati mele. Pan' acum am trasu acestu midilociu nepretiuitu de la Praga din depoulu dital, astazi me adresezu d'a dreptulu catra dta si Te rogu a'mi tramite cu intorcerea postei 12 pacete pe langa receptiunea plati.

Cu totu respectulu

Josef Dilz.

Dlui Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Gutenstein, 1 oct. 1872.

Se 'mi mai trami cu mai curenud 2 pacete „thea antiartritica, antirheumatica, curatitorie de sange a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai tramsu prin posta. Eu vediu, ca fora the'a dtale nu mai pociu existe. Cu tota stim'a

Florian Haselsteiner,

Nr. 43 in Klosterthal.

Preste puçinu va urmă continuarea epistolelor de recunoscintia, fiindu preste potintia a le publica dintr'odata pe tote.

Cu totu respectulu

Se ve feriti de falsificari si insielatuni.

On. publicu la cumperare se binevoiesca a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparite pe din afara pe pacetul, pentru ca se nu fia insielat prin falsificari.

Adeverata thea antiartritica, antirheumatica curatitorie a lui Wilhelm, se poate trage numai din prim'a fabricatiune internationala antiartritica, anti-rheumatica curatitorie de sange in Neunkirchen langa Vien'a, sén din depositele mele publicate prin diarie.

depusu acolo censur'a de advocatu d. Siandru Ch. Dragomiru din Selagiu, cu succesi bunu. Din par-tene ilu felicitam si ii dorim succesi bunu in cariera de advocatu!

(Precum a flam'u din diarele din Bucuresti) acolo s'a infinitiata unu comitetu de mai multe persoane notabile cu scopu de a aduna ofrande pentru ranitii din Bosnia. Acelu comitetu au si adresatu unu apelu la suditii austro-ungari, domiciliati in Romani'a. Presedintele acestui comitetu este d. Adolph cav. de Herz; era comitetulu damelor se compune de domnele: Hermina de Zwiedinek Sündenhorst, Maria de Herz, nasc. principesa Ghica, Leonie Frank si R. Manega. — Precum afaam, din partea damelor romane apartiente clasei mai inalte a societatii din Bucuresti se mai prepara inca si o alta surprindere pentru ranitii austro-ungari din Bosnia. Ora ce ar dice parintescul si liberalulu gubernu ungurescu, déca gubernulu Altetiei Sale regale Carolu, ar imit'a acelasi mesuri prohibitive, pe care le au practisatu gubernulu ungurescu in contra romanilor din Transilvania, candu au voitu se dea ajutoru ranitilor romani. Fara indoiala, ca organele sale literare aru striga pe catu numai le ar tinea gur'a, ca gubernulu romanu este ostil Ungariei si ca romanii sunt unu poporu barbaru si silbaticu. Asia se intorce rota lumei. Se nu faci dara altuia ce tie nu 'ti place!

Nr. 8420.

(38) 2-2

Escriere de concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scola elementara romana (gr. or.) din comun'a Franzdorf (Valiugu) ce sta sub patronatulu c. r. pr. societati austr. a caliloru ferate a statului, se escrie concursu pana in 15 Octobre a. c. st. n.

Emolumentele sistemisate sunt:

Salariu anualu 126 fl., 3 org. cubice lemne de focu, 8 fl. 40 cr. onorariu pentru scola de domineca si quartieru naturalu.

Aceste emolumente s'a fixatu inse pre anulu cu-rinte in urmatoriu modu:

Salariu anualu 300 fl., 20 metri cubici lemne de focu si quartieru naturalu.

Doritorii de a ocupa acestu postu sunt avisati, a substerne suplicele loru instruite cu documentele necesare pana in 15 Octobre nou, la suprem'a administratiune montana in Resitia.

Recentii, care pre lenga limbă materna romana, voru posiede si limbă magiara ori germana voru fi preferiti.

Resita 16 Septembre 1878.

Suprem'a administratiune montana.

Anunciu bibliograficu.

A esitu de sub tipariu si se afla de vendiare in librari'a lui H. Zeidner in Brasovu:

„Chimi'a anorganica“ lucrata pe bas'a teorielor mai noue si intocmita pentru scolele medie de Iulia si Filipescu, prof. la scolele centrale rom. gr.or. in Brasovu. — Pretiul 1 fl. 20 cr. v. a. Pentru Romani'a 3 lei noui.

(39) 3-2

Concursu.

(40) 2-1

Pentru ocuparea posturilor de invetiatori in clas'a I-a si II la scola poporala gr. cath. din comun'a Iloa Mare in vicariatulu Naseudului, se escrie Concursu pana in 15 Octobre 1878.

Salariul invetatorescu platindu in rate lunare in clas'a I se ficséza pe anu cu 150 fl., era in clas'a II-a cu 200 fl. v. a. si lemne de focu cate 6 orgii. — Cei ce dorescu a ocupa aceste posturi sunt invitati a 'si tramite suplicele provediute cu documentele necesare pana la terminulu defisptu la Senatulu scolariu gr. cath. din Iloa Mare, post'a ultima Naseudu-Rodna.

Datu Iloa Mare in 22 Septembre 1878.

Senatulu scolariu gr. cath.

Cu 1/13 Octobre se va incepe unu nou abo-namentu la „Observatoriulu“ pe triluniulu Octobre—Decembrie. Conditiunile de abonamentu se potu vedea in fruntea diariului.

(41)

Redactiunea.

Unu pachetu, impartit in 8 dose, preparatu conformu instructiuniei date de medicu dimpreuna eu informațiunea despre folosire in diverse limbi consta 1 fl., pentru timbru si pachetare separatu 10 cr.

Pentru comoditatea o. p. adeverat'a thea anti-artritica, antiheumatica, curatitorie de sange a lui Wilhelm se mai afia in:

Sabiul la Frid. Thallmayer, comerciant.

Abrud: F. Tones & Comp.

Bistritia: Fridricu Kelp, Tergovits & Zintz,

Dietrich & Fleischer.

Blasius: Carol Schieszl, apotecariu.

Orastia: Carol Reckert, apotecariu.

Alba-Julia: Iuliu Fröhlich, apotecariu.

Clusiu: Ad. Valentini, apotecariu.

Brasovu: Ferd. Jekelius, apotecariu.

Lechinția: Friedr. Scheint, apotecariu.

Feldiöra (langa Brasovu): Friedr. Folberth, apotecariu.

Ili'a, C. Hoffinger, apotecariu.

Osiorehei: Max Bucher.

Sabesi, I. C. Reinhard, apotecariu.

Baia mare: I. Horacek, apotecariu.

Aiudu: August Binder, apotecariu.

Miercuria: Chr. Fr. Schimert, apotecariu.

Romanu (Moldova): Josef Dannfy, apotecariu.

Sedisiöra: Josef B. Teutsch, comerciant.

Reghinul s.: S. & I. Leonhardt.

Hunedoara: Fried. Acker, apotecariu.

Rosia: Ludw. Moldovan, apotecariu.

Ocna (I. Sabiu): Joh. v. Cronberg, apotecariu.

(23) 20

The'a
antiarthritica si antirheumatica alui
WILHELM

curatitorie de sange spre a se folosi in
ori-care anotempu ca singurulu midiloci
curatitoriu de sange cu resultate sigure.

Cu concessiunea
cancel. c. r. de
curte data prin
decisioane
Vien'a, 7. dec.
1858.

Probata de-
finitivu.
Efecte exell.
Resultatulu
eminetu.

Prin p. in.
Sale c. r. asse-
curata contra
falsificarii.
Vien'a,
28 martie 1871.

The'a acésta curatia organismulu intregu, strabate pările intregului corpui si folosindu-o ca beutura departeză dintr'insulu tóte materiile stricăiose, cate se voru fi adunatu, cum nu face nici o medicina; si effectul sigur este durabil.

Vindecarea perfecta a artritei, reumatismului, bôla englezescă, si a altor bôle invecitile incurabile, ale ranelor, cari puroiéra ne 'ncetatu, ale bôbelor genitale si bubelor, ale sgrabitelorlor pe trupu si in fața, ale petelor, bubelor si philitice.

The'a acésta au produsu **resultate forte favorabili** mai alesu in inflaturi de fiecatu si de spina, cum si in greutăți hemoroidali, in doreri

Editoru si redactoru respons. G. Baritiu in Sibiu.